

6. jaanuar 2016

Riigikontrolör Alar Karise kommentaar täiskasvanute kutseõppes osalemist käsitleva Riigikontrolli ülevaate kohta

"Õppimisvõimaluste kättesaadavaks tegemine mitte ainult noortele, vaid ka täiskasvanutele on juba nüüd ja on edaspidigi väga oluline, sest töökäte nappus sunnib tööd, oskusi ja teadmisi ümber kohandama senisest tehnoloogiarikkamaks. 2014. aastal oli Eesti 25–64aastastest 30,2% erialase ettevalmistuseta, see tähendab, et nii suur hulk inimesi on alghariduseta, alg-, põhi- või üldkeskharidusega, neil puudub erialane väljaõpe (kutse- või kõrgharidus). Kõige enam on erialase hariduseta inimesi 25–29aastaste seas (2014. a 38%). Meeste hulgas on erialase hariduseta isikuid rohkem kui naiste hulgas. Seega on praegustel ja tuleviku töökohtadel vajalike oskuste ja teadmiste omandamiseks haridus üks olulisemaid inimeste ja riigi majanduse pikaajalise arengu tagatise, sest valikud tööturul muutuvad aina teadmiste- ja tehnoloogiakesksemaks.

Seepärast on igati mõistetav, et õppimine on meie kõigi igapäevatöö üks üsna mahukas osa. Lisaks neile, kelle haridustee on lühikeseks jäänud, ka nende inimeste jaoks, kel on juba ka kõrgharidus. Omandades sellele lisaks ka mõne konkreetse kutse, saab ka kõrgharidusega inimene oluliselt laiendada oma teadmiste ja oskuste paletti ning tunda end tööturul kindamini. Et noorte hulk väheneb suuresti, ei ole ette näha ka ohtu, et mõni noor või madalama haridustasemega isik jääks kutsekooli vastu võtmata, sest kõrgharidusega täiskasvanud on kõik kohad hõivanud. Sama näitavad Riigikontrolli auditid. Seejuures tuleb riigil olulist tähelepanu pöörata kutseõppeasutustest väljakukkumisele – kõigi vanuserühmade õppurite hulgas on kutseõppe katkestajate hulk juba üle viiendiku, mis on väga murettekitav hulk.

Käesolev ülevaade sündis soovist teada saada, kas noorte arvu vähenemise tingimustes suudab paljureformitud kutseharidussüsteem mingil viisil avaldada mõju inimeste käekäigule õpingutes ja tööelus. Riigikontrolli võrdles õpingutele eelnenud õpingu- ja töökäiku kutsehariduse omandamise järgse töökäiguga ning selgus, et õpingute järel paranesid õppurite tulemused – nad said paremaid töökohti, suuremat palka ja olid altimad ka ettevõtlust alustama. Kutsehariduse omandamisele eelnenud ajaga võrreldes paranesid tulemused kõigi haridustasemetega täiskasvanute puhul. Seega sünnib kasu kõigile.

Samas vajavad paljud täiskasvanud veelgi paindlikumaid võimalusi, et töökohtadel vajalikud teadmised ja oskused omandada. Juurdepääs õppimisvõimalustele ja paindlikud õppimisvõimalused kõigil haridustasanditel on kindlasti lähituleviku vajadus, sest tuleviku vaates pole oluline mitte ainult see, et haridustase oleks võimalikult kõrge, vaid ka see, et inimeste haridus ja oskused oleksid mitmekülgsed."